Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/6769

2024 11 26

P9_TA(2024)0115

ES ir Čilės pažangusis pagrindų susitarimas (Rezoliucija)

2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos pažangiojo pagrindų susitarimo sudarymo Europos Sąjungos vardu (COM(2023)0432 – C9-0467/2023 – 2023/0260R(NLE))

(C/2024/6769)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo (COM(2023)0432),

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos pažangiojo pagrindų susitarimo projektą,

— atsižvelgdamas į prie Pažangiojo pagrindų susitarimo pridėtą bendrą pareiškimą dėl prekybos ir darnaus vystymosi nuostatų, įtrauktų į Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos pažangųjį pagrindų susitarimą,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Čilės Respublikos laikinąjį susitarimą dėl prekybos,

— atsižvelgdamas į 2005 m. kovo 1 d. įsigaliojusį Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Čilės asociacijos susitarimą ([1]), kurį pakeis Pažangusis pagrindų susitarimas,

— atsižvelgdamas į Susitarimą dėl prekybos vynais ir Susitarimą dėl prekybos spiritiniais ir aromatizuotais gėrimais, kurie anksčiau buvo pridėti prie Asociacijos susitarimo ir bus įtraukti į Pažangųjį pagrindų susitarimą,

— atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio 13 d. Tarybos suteiktus ir 2018 m. sausio 22 d. paskelbtus derybinius nurodymus dėl derybų dėl atnaujinto asociacijos susitarimo su Čile,

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. birželio 13 d. rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl derybų dėl ES ir Čilės asociacijos susitarimo atnaujinimo ([2]),

— atsižvelgdamas į savo 2017 m. rugsėjo 14 d. rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Europos išorės veiksmų tarnybai dėl derybų dėl ES ir Čilės asociacijos susitarimo prekybos ramsčio modernizavimo ([3]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 20 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą dėl Europos ekonominio saugumo strategijos (JOIN(2023)2020),

— atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 7 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Nauja ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų santykių darbotvarkė“ (JOIN(2023)0017),

— atsižvelgdamas į 2022 m. birželio 22 d. Komisijos komunikatą „Prekybos partneryščių galia: drauge siekti žaliosios ir teisingos ekonomikos augimo“ (COM(2022)0409),

([1]) OL L 352, 2002 12 30, p. 3.
([2]) OL C 28, 2020 1 27, p. 121.
([3]) OL C 337, 2018 9 20, p. 113.

— atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 1 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą dėl strategijos „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

— atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 18 d. Komisijos komunikatą „Prekybos politikos peržiūra. Atvira, tvari ir ryžtinga prekybos politika“ (COM(2021)0066),

— atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 6 d. rezoliuciją dėl Komisijos atliktos 15 punktų veiksmų plano dėl prekybos ir darnaus vystymosi peržiūros rezultatų ([4]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. birželio 23 d. rezoliuciją dėl ES tarptautinių investicijų politikos ateities ([5]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. gegužės 24 d. poveikio vertinimą, pridėtą prie Bendros rekomendacijos dėl Tarybos sprendimo, kuriuo Europos Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai įgaliojami pradėti ir vesti derybas dėl atnaujinto asociacijos susitarimo su Čilės Respublika (SWD(2017)0173),

— atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 7 d. poveikio darniam vystymuisi vertinimą, kuriuo remiamos derybos dėl asociacijos susitarimo su Čile dalies dėl prekybos atnaujinimo,

— atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 17–18 d Briuselyje vykusio. 2023 m. ES ir Lotynų Amerikos ir Karibų valstybių bendrijos (CELAC) aukščiausiojo lygio susitikimo deklaraciją,

— atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 14 d. Komisijos Pirmininkės Ursulos von der Leyen ir Čilės Prezidento Gabrielio Borico pareiškimą,

— atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 2 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją ES-11/1 „Agresija prieš Ukrainą“,

— atsižvelgdamas į JT biologinės įvairovės konvenciją ir 2022 m. Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją,

— atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) ir Paryžiaus susitarimą, priimtą 2015 m. gruodžio 12 d. per 21-ąją UNFCCC šalių konferenciją,

— atsižvelgdamas į JT deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių (UNDRIP),

— atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijas, visų pirma TDO konvenciją Nr. 169 dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų,

— atsižvelgdamas į dviejų – Užsienio reikalų komiteto ir Tarptautinės prekybos komiteto – *ad hoc* delegacijų atitinkamai 2023 m. birželio 19–20 d. ir 2022 m. gegužės 23–25 d. vykusių vizitų į Čilę išvadas,

— atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 18 d. Briuselyje pasirašytą Europos Sąjungos ir Čilės Respublikos susitarimo memorandumą dėl strateginės partnerystės tvarių žaliavų vertės grandinių srityje,

— atsižvelgdamas į 2023 m. rugsėjo 28 d. Europos Sąjungos valstybių narių vidaus reikalų ministrų ir Lotynų Amerikos vidaus saugumo komiteto valstybių narių ministrų, atsakingų už saugumą, bendrą deklaraciją (ES ir CLASI bendra deklaracija),

— atsižvelgdamas į 2023 m. balandžio 20 d. Čilės vyriausybės pristatytą nacionalinę ličio strategiją,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (ES sutartis) ir visų pirma į jos V antraštinę dalį dėl Sąjungos išorės veiksmų,

([4]) OL C 132, 2023 4 14, p. 99.
([5]) OL C 32, 2023 1 27, p. 96.

— atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 91 straipsnį, 100 straipsnio 2 dalį ir 207 bei 212 straipsnius kartu su 218 straipsniu,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 105 straipsnio 5 dalį,

— atsižvelgdamas į Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto ir Tarptautinės prekybos komiteto preliminarų pranešimą (A9-0017/2024),

A. kadangi dėl dabartinio tarptautinio nestabilumo akivaizdu, kad ES turi atgaivinti savo partnerystes su demokratinėmis ir bendramintėmis šalimis, kurios puoselėja tokias pačias vertybes, kad sustiprintų savo atvirą strateginį savarankiškumą, įvairintų savo tiekimo grandines, užtikrintų prieigą prie svarbiausiųjų žaliavų ir bendradarbiautų visuose daugiašaliuose forumuose, siekdama apsaugoti taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką, paremtą taika, teisine valstybe ir darniu vystymusi;

B. kadangi Čilė ir ES yra artimos partnerės sprendžiant regioninius ir pasaulinius uždavinius ir yra vienijamos tokių bendrų universalių vertybių, kaip demokratija ir žmogaus teisės, ir glaudžių kultūrinių, žmogiškųjų, ekonominių bei politinių ryšių; kadangi Čilė yra labai svarbi ir patikima ES partnerė;

C. kadangi atnaujintu ES ir Čilės pažangiuoju pagrindų susitarimu (toliau – Susitarimas) propaguojamos bendros vertybės ir principai, sudaromos galimybės gerokai sustiprinti Čilės ir ES bendradarbiavimą, išplėsti jį aprėpiant naujas sritis ir teikti savitarpio pagalbą atremiant naujus pasaulinius iššūkius;

D. kadangi pagal ES strategiją „Global Gateway“ su Čile vykdomi du svarbūs projektai: Europos komandos iniciatyva dėl vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimo Čilėje, kurios pradinis biudžetas – 225 mln. EUR; svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinių kūrimo ličiui ir variui iniciatyva;

E. kadangi rugsėjo 2023 m. rugsėjo 28 d. Briuselyje įvyko ES ir Lotynų Amerikos vidaus saugumo komiteto (CLASI), kurio narė yra Čilė, ministrų lygmens susitikimas, per kurį buvo priimta bendra deklaracija dėl poreikio stiprinti bendradarbiavimą saugumo ir kovos su prekyba narkotikais srityje;

F. kadangi ES yra trečioji pagal dydį Čilės prekybos partnerė ir didžiausias jos tiesioginių užsienio investicijų šaltinis; kadangi dėl nuo 2003 m. galiojančio ES ir Čilės asociacijos susitarimo buvo gerokai išplėsta dvišalė prekyba ir jis dabar turi būti modernizuotas, kad atitiktų tarptautinius standartus; kadangi ES ir Čilė yra įsipareigojusios skatinti atvirą, tvarią, taisyklėmis ir vertybėmis grindžiamą daugiašalę prekybos sistemą, kurios pagrindas – Pasaulio prekybos organizacija (PPO);

G. kadangi Čilė yra viena atviriausių pasaulio ekonomikų ir labai priklauso nuo tarptautinės prekybos; kadangi Čilės ekonomika yra viena iš turtingiausių Lotynų Amerikoje, bet socialinė ir ekonominė nelygybė tebėra didelė;

H. kadangi iš naujausių JT ataskaitų matyti ([6]), kad Lotynų Amerikos ir Karibų pasaulio gamybos eksporto dalis per pastaruosius 20 metų neviršijo 5 proc., ir tai rodo, kad, kalbant apie gamybos eksportą, regione nuolat didėja prekybos deficitas;

I. kadangi Čilėje yra vienos geriausių gamtinių sąlygų žaliojo vandenilio gamybai visame pasaulyje; kadangi Čilės vyriausybė priėmė plataus užmojo žaliojo vandenilio strategiją, kuria siekiama užtikrinti, kad Čilė taptų viena didžiausių pasaulyje žaliojo vandenilio gamintojų;

J. kadangi litis yra strateginė žaliava; kadangi Čilė yra antra pagal dydį ličio gamintoja pasaulyje ir turi didžiausias ličio atsargas pasaulyje; kadangi Čilė jau dabar yra didžiausia ličio tiekėja į ES; kadangi Čilė taip pat yra didžiausia pasaulyje vario gamintoja; kadangi Čilės vyriausybė priėmė plataus užmojo ličio strategiją, kuria siekiama padidinti Čilės ličio gamybą; kadangi Čilė ir ES yra suinteresuotos stiprinti Čilės gebėjimą kurti savo vidaus pramonės pajėgumus šiame sektoriuje, visų pirma kurti pridėtinę vertę perdirbant ir apdorojant žaliavas šalies viduje;

K. kadangi žemės ūkis ir kasyba yra itin svarbūs Čilės ekonomikos sektoriai; kadangi poveikio darniam vystymuisi vertinime nurodyta, kad ličio kasyba Čilėje yra sutelkta regionuose, kuriuose trūksta vandens, t. y. vietovėse, kuriose daugiausia gyvena kaimo ir čiabuvių bendruomenės; kadangi neigiamą poveikį gali daryti nekontroliuojamas ir netvarus kasybos bei žemės ūkio gamybos didinimas; kadangi į šią rizika turi būti rūpestingai reaguojama ir ji turi būti atidžiai stebima;

([6]) https://www.cepal.org/en/pressreleases/goods-exports-latin-america-and-caribbean-increase-20-2022-growth-down-previous-year; http://repositorio.cepal.org/handle/11362/48651.

L. kadangi prekybos ir investicijų politika turėtų padėti kelti socialinius, aplinkos ir gyvūnų gerovės standartus ir užtikrinti visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms, įskaitant vietos bendruomenių ir čiabuvių tautų teises, teisę į tinkamą maistą bei vandenį ir žemės ūkiu besiverčiančių asmenų, taip pat kitų kaimo vietovėse dirbančių žmonių teises; kadangi ES požiūriu į prekybą ir darnų vystymąsi siekiama prisidėti prie veiksmingo pagrindinių TDO darbo teisių ir Paryžiaus susitarimo įgyvendinimo;

M. kadangi ES reformavo investicijų apsaugos nuostatas, pakeitė investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmą investicinių teismų sistema ir pradėjo daugiašales derybas dėl investicijų teismo, o tai yra svarbūs žingsniai teisinga linkme siekiant vykdyti modernizuotą ir tvarią investicijų politiką; kadangi investicinių teismų sistema pakeis senąsias dvišales investicijų apsaugos sutartis, kurias Čilė sudarė su 16 ES valstybių narių;

N. kadangi Taryba viešai paskelbė visus derybinius nurodymus dėl Susitarimo – tai yra pirmasis kartas, kai tai daroma dėl susitarimo, kuris apima politinius ir prekybos klausimus, – taip reaguodama į raginimus užtikrinti didesnį skaidrumą ir geresnį informavimą apie derybų turinį ir tikslus;

Dvišalis regionų bendradarbiavimas

1. akcentuoja dviejų regionų – ES ir Lotynų Amerikos ir Karibų šalių – tvirtų santykių geopolitinę svarbą ir tvirtų dvišalių ES ir Čilės santykių, grindžiamų, be kita ko, asociacijos susitarimo atnaujinimu, politinę svarbą; pabrėžia geopolitinę Susitarimo vertę atsižvelgiant į kitus veikėjus, pvz., Kiniją;

2. palankiai vertina 2023 m. liepos mėn. įvykusį ES ir CELAC aukščiausiojo lygio susitikimą ir įsipareigojimą toliau stiprinti šią strateginę partnerystę, grindžiamą bendromis vertybėmis ir principais, taip pat istoriniais, kalbiniais, kultūriniais ir socialiniais ryšiais; akcentuoja reguliaraus dviejų regionų dialogo svarbą ir palankiai vertina konstruktyvų Čilės vaidmenį šiame dviejų regionų dialoge, taip pat daugiašaliu lygmeniu;

3. pabrėžia, kad ES strategija dėl Lotynų Amerikos ir Karibų turi būti greitai įgyvendinta remiantis bendrais prioritetais; pabrėžia, kad svarbu suvienyti jėgas su CELAC šalimis siekiant skatinti ir garantuoti taiką bei saugumą, demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises ir vystymąsi, taip pat spręsti pasaulines problemas, pvz., klimato kaitos problemą, biologinės įvairovės krizę, migracijos, smurto dėl lyties ir korupcijos problemas;

4. palankiai vertina tai, kad paskelbta apie 45 mlrd. EUR finansinį paketą, skirtą sąžiningai žaliajai pertvarkai, įtraukiai skaitmeninei transformacijai, žmogaus socialinei raidai ir sveikatos atsparumui Lotynų Amerikoje ir Karibuose remti, ir visų pirma teigiamai vertina tai, kad padaryta didelė pažanga įgyvendinant žaliojo vandenilio fondo kūrimo Čilėje projektą; ragina skubiai įgyvendinti ES strategijos „Global Gateway“ investicijų darbotvarkę Lotynų Amerikoje ir Karibuose, remiantis Europos komandos požiūriu;

5. pažymi, kad partnerių Lotynų Amerikoje ir Karibuose parama buvo ir išlieka labai vertinga balsuojant JT Generalinėje Asamblėjoje dėl nepateisinamo, neišprovokuoto ir neteisėto Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą; teigiamai vertina tai, kad Čilė balsavo už JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijas, kuriomis smerkiama Rusijos agresija prieš Ukrainą; palankiai vertina Čilės Ukrainai teikiamą humanitarinę pagalbą ir Čilės specialistų pasirengimą dalyvauti išminuojant Ukrainos teritorijas; ragina Čilę prijungti prie Vakarų šalių Rusijai taikomų ribojamųjų priemonių;

Politinis dialogas ir sektorinis bendradarbiavimas

6. atkreipia dėmesį į tai, kad Čilė yra pagrindinė ES partnerė Lotynų Amerikoje ir Karibuose ir ji, kaip ir ES, puoselėja demokratines vertybes, taip pat daug jos interesų sutampa su ES interesais;

7. pažymi, kad 2002 m. ES ir Čilės asociacijos susitarimas yra sėkmės istorija, nes jis suteikia aiškų teisinį pagrindą reguliariems dialogams ir sudaro sąlygas diskutuoti dėl daugelio bendro intereso sričių;

8. su pasitenkinimu pažymi, kad Susitarimas atspindi daugelį Parlamento rekomendacijų, pateiktų prieš derybas dėl Susitarimo;

9. palankiai vertina tai, kad pripažįstama, jog parlamentinė diplomatija yra politinio dialogo su Čile ramstis; giria Čilę už labai svarbų vaidmenį Andų Parlamente, taip pat Europos ir Lotynų Amerikos parlamentinėje asamblėjoje;

10. pabrėžia, kad, įgyvendinant Susitarimą, svarbu kovoti su visų formų žmogaus teisių pažeidimais ir veiksmingai naikinti bet kokią čiabuvių, darbuotojų migrantų, asmenų su negalia, LGBTI asmenų ir kitų pažeidžiamų asmenų diskriminaciją; palankiai vertina tai, kad į Susitarimą įtrauktos išsamios nuostatos dėl demokratinių principų, žmogaus teisių ir teisinės valstybės; pabrėžia įsipareigojimų žmogaus teisių srityje vykdymo užtikrinimo svarbą;

11. pakartoja, kad svarbu apsaugoti čiabuvių tautų teises pagal tarptautinius susitarimus, pvz., UNDRIP ir TDO konvenciją Nr. 169, įskaitant laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo vietos bendruomenių ir čiabuvių tautų sutikimo laikymąsi;

12. pabrėžia, kad svarbu gerbti socialinius ir aplinkosaugos standartus ir jų laikytis; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad nepaprastai svarbus yra, be kita ko, žmogaus teisių gynėjų ir informatorių vaidmuo ir jį būtina apsaugoti;

13. pabrėžia, kad Susitarimas gali gerokai sustiprinti Čilės ir ES bendradarbiavimą ir padėti jį plėtoti apimant naujas sritis, pvz., kovą su kibernetiniais nusikaltimais bei pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu ir bendradarbiavimą poliariniais klausimais;

14. palankiai vertina tai, kad Susitarime numatytas tvirtesnis politinis bendradarbiavimas užsienio ir saugumo klausimais kilus geopolitiniams iššūkiams, ypač kiek tai susiję su kova su masinio naikinimo ginklų platinimu;

15. pabrėžia, kad bendradarbiavimas su tarptautiniais partneriais yra pagrindinis ES saugumo ir gynybos darbotvarkės ramstis; palankiai vertina tai, kad pradėtas ES ir Čilės dvišalis dialogas saugumo ir gynybos klausimais; ragina stiprinti bendradarbiavimą su Čile gynybos ir saugumo srityje, be kita ko, pagal Strateginio kelrodžio sistemą; palankiai vertina Čilės dalyvavimą nuo 2004 m. karinėje krizių valdymo operacijoje Bosnijoje ir Hercegovinoje (operacija ALTHEA);

16. atkreipia dėmesį į tai, kad Susitarimo šalys susitarė bendradarbiauti ir keistis nuomonėmis teisėtos ir neteisėtos migracijos srityje; mano, kad keitimasis geriausios praktikos pavyzdžiais yra labai naudinga priemonė; pažymi, kad Čilė yra pagrindinis migrantų iš kitų Lotynų Amerikos šalių, ypač Venesuelos, kelionės tikslas; pripažįsta Čilės vyriausybės pastangas siekiant sėkmingai integruoti šalyje gyvenančius migrantus; pripažįsta svarbų Čilės, kaip Kito proceso laikinos pirmininkės, vaidmenį koordinuojant regioninį atsaką į Venesuelos migracijos krizę;

17. yra susirūpinęs dėl didėjančio organizuoto nusikalstamumo ir prekybos narkotikais Lotynų Amerikoje ir Karibuose, vis aktyvesnės prekybos narkotikais Čilėje, taip pat precedento neturinčio kiekio neteisėtų narkotikų, kurie iš šio regiono įvežami į ES; ragina reikšmingai sustiprinti dviejų regionų bendradarbiavimą kovojant su šiomis grėsmėmis; mano, jog svarbu, kad Susitarime numatytos nuostatos dėl bendradarbiavimo kovos su organizuotu nusikalstamumu ir prekyba narkotikais srityje, siekiant užtikrinti integruotą, įrodymais pagrįstą ir veiksmingą požiūrį;

18. pabrėžia, kad ir ES, ir Čilė įsipareigojo iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui; palankiai vertina įsipareigojimą stiprinti bendradarbiavimą kovojant su klimato krize pagal UNFCCC ir veiksmingai įgyvendinti Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos, taip pat aplinkos apsaugą ir tvarų gamtos išteklių valdymą, be kita ko, pagal JT biologinės įvairovės konvenciją (BĮK); pabrėžia, kad šis įsipareigojimas turi būti atspindėtas konkrečiomis Susitarimo įgyvendinimo priemonėmis;

19. pripažįsta bendradarbiavimo civilinės palydovinės navigacijos, Žemės stebėjimo ir kitos kosmoso veiklos srityse svarbą; remia Čilės regioninio GALILEO informacijos centro darbą: jis stebi vietos ir regioninės palydovinės navigacijos iniciatyvas, nustato galimas rinkas ir suinteresuotuosius subjektus ir teikia paramą vartotojams kuriant naujas taikomąsias programas, šiuo tikslu pasitelkdamas Lotynų Amerikos ir Europos pramonės sektorių bendradarbiavimą; palankiai vertina neseniai paskelbtą pranešimą dėl regioninės programos „Copernicus“ strategijos įgyvendinimo Lotynų Amerikoje ir Karibuose ir, be kita ko, dėl regioninio „Copernicus“ duomenų centro Čilėje;

20. teigiamai vertina galimybes toliau stiprinti bendradarbiavimą mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų, jaunimo ir kultūros srityse;

21. pripažįsta įsipareigojimą laikytis TDO konvencijų ir keistis informacija apie skurdo vertinimo metodus, kad būtų remiama įrodymais grindžiama politika; ragina, atsižvelgiant į didelę pajamų nelygybę Čilėje, keistis geriausia patirtimi šiuo klausimu;

22. palankiai vertina labai reikalingą bendrą įsipareigojimą siekti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslų, nes jie yra labai svarbūs sprendžiant šiandienos uždavinius, sykiu nepaliekant nė vieno nuošalyje;

Prekybos ir investicijų ramstis

23. palankiai vertina Susitarimą kaip svarbų paramos atvirai, sąžiningai ir taisyklėmis bei vertybėmis grindžiamai prekybai ženklą laikotarpiu, kai didėja ekonomikos susiskaidymas ir protekcionizmas; mano, kad Susitarimas bus abipusiškai naudingas ir juo bus prisidedama siekiant ilgalaikio ekonominio vystymosi, darbo vietų kūrimo, įvairinimo ir pridėtinės vertės gamybos procesų;

24. palankiai vertina tai, kad Susitarimo prekybos ir investicijų ramstis yra plataus užmojo ir visapusiškas ir juo įgyvendinami 2017 m. rugsėjo 14 d. Parlamento rekomendacijoje ([7]) nustatyti prioritetai; pažymi, kad pagal Susitarimą bus visiškai liberalizuota 99 proc. tarifų eilučių ir daugiau kaip 95 proc. ES ir Čilės prekybos bus be muitų; palankiai vertina tai, kad susitarimas buvo atnaujintas remiantis PPO prekybos lengvinimo susitarimu; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad per visą Susitarimo įgyvendinimo laikotarpį nepaprastai svarbu išvengti nereikalingos administracinės naštos ir supaprastinti eksporto procedūras;

25. palankiai vertina tai, kad į prekybai ir darniam vystymuisi (PDV) skirtą skyrių įtraukti plataus užmojo ir privalomi įsipareigojimai dėl aplinkos ir darbo standartų; vis dėlto apgailestauja, kad susitarime dar nevisiškai atspindėtas naujasis ES prekybos ir darnaus vystymosi požiūris;

26. pažymi, kad prie Susitarimo pridėtame bendrame pareiškime dėl prekybos ir darnaus vystymosi ES ir Čilė įsipareigoja, įsigaliojus laikinajam prekybos susitarimui, persvarstyti Susitarimo PDV nuostatas; pabrėžia, kad svarbu atlikti plataus užmojo peržiūrą, kad susitarimai atitiktų ES žaliojo kurso tikslus ir ES pasiūlymus dėl prekybos ir darnaus vystymosi reformos, kaip nustatyta 2022 m. Komisijos komunikate „Prekybos partneryščių galia: drauge siekti žaliosios ir teisingos ekonomikos augimo“, numatant papildomas nuostatas, kuriomis būtų sustiprintas PDV skyriaus vykdymo užtikrinimo mechanizmas, įskaitant galimybę taikyti atitikties etapą, taip pat prekybos sankcijas kaip kraštutinę priemonę tais atvejais, kai nesilaikoma Paryžiaus susitarimo arba TDO pagrindinių principų ir darbo teisių;

27. tikisi, kad peržiūra bus atlikta laikantis bendrame pareiškime nustatyto tvarkaraščio ir po prasmingų konsultacijų su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais; ragina Komisiją aktyviai įtraukti Parlamentą į visą peržiūros procesą, laikantis savo įsipareigojimų pagal SESV 218 straipsnio 10 dalį, ir kuo labiau atsižvelgti į galimas Europos Parlamento pastabas;

28. pažymi, kad bendrame pareiškime abi šalys įsipareigoja, persvarstant PDV nuostatas, apsvarstyti galimybę įtraukti Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos kaip esminį Susitarimo elementą;

29. pabrėžia, kad naudinga priemonė prekybos ir darnaus vystymosi uždaviniams spręsti būtų įgyvendinimo veiksmų gairės – jose būtų nustatyti konkretūs įgyvendinimo tikslai ir tarpinės reikšmės, parengtos dalyvaujant pilietinei visuomenei;

30. palankiai vertina Susitarimo šalių įsipareigojimą skatinti tarptautinės prekybos plėtrą taip, kad būtų skatinamas deramas darbas visiems, visų pirma moterims, jaunimui ir asmenims su negalia, laikantis savo atitinkamų įsipareigojimų pagal TDO;

([7]) 2017 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento rekomendacija Tarybai, Komisijai ir Europos išorės veiksmų tarnybai dėl derybų dėl ES ir Čilės asociacijos susitarimo prekybos ramsčio modernizavimo (OL C 337, 2018 9 20, p. 113).

31. teigiamai vertina tai, kad PDV skyriuje pripažįstamos čiabuvių tautų žinios ir patirtis; tačiau apgailestauja, kad nėra aiškiai paminėta TDO konvencija Nr. 169 ir JT laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo principas, įtvirtintas UNDRIP, kuriais užtikrinamos čiabuvių tautų teisės palaikant prekybos santykius;

32. palankiai vertina tai, kad įtrauktas atskiras specialus skyrius dėl prekybos ir lyčių lygybės – pirmasis tokio pobūdžio skyrius ES prekybos susitarime, jame pripažįstama lyčių aspekto įtraukimo į integracinio ekonomikos augimo skatinimą svarba ir esminis vaidmuo, kurį šiuo atžvilgiu gali atlikti į lyčių lygybę orientuota politika; tvirtai pritaria tam tikrų privalomų įsipareigojimų, kuriais siekiama panaikinti kliūtis moterims ir jų diskriminaciją, skatinti lyčių lygybę ir moterų įgalėjimą ir užtikrinti, kad tarptautinė prekyba būtų naudinga visiems, įtraukimui; tvirtai remia įsipareigojimą integruoti lyčių aspektus į visas politikos sritis ir priemones ir bendrą įsipareigojimą veiksmingai įgyvendinti Konvencijoje dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims nustatytus įpareigojimus bei pasiekti 5-ąjį darnaus vystymosi tikslą dėl lyčių lygybės; tikisi, kad Komisija remsis šiuo precedentu visose būsimose prekybos derybose;

33. konstatuoja, kad panaikinami ES eksportuojamos prekėms taikomi muitų tarifai, todėl 99,9 proc. eksportuojamų prekių muitų tarifai netaikomi, o tai galėtų būti naudinga ES aukštos kokybės žemės ūkio maisto produktų gamintojams; palankiai vertina tai, kad tarifinės kvotos jautienai ir avienai – abiem jautriems produktams – nebeapima automatinio metinio padidinimo, nes jis pakeičiamas fiksuota suma, kuri ateityje užtikrins stabilesnį Čilės mėsos produktų patekimą į rinką; ragina Komisiją atnaujinti savo bendro poveikio vertinimą dėl visų prekybos susitarimų poveikio ES žemės ūkio sektoriui ir visų pirma įvertinti su žemės ūkiu susijusias Susitarimo sudedamąsias dalis kartu su nuolaidomis pagal kitus esamus ir planuojamus prekybos susitarimus, siekiant išvengti pernelyg didelės jų sankaupos;

34. pripažįsta pastangas, dedamas dėl jautrių ES žemės ūkio produktų, pvz., mėsos (jautienos, paukštienos, kiaulienos ir avienos), tam tikrų vaisių ir daržovių (pvz., česnakų, obuolių sulčių, vynuogių sulčių) ir alyvuogių aliejaus, nes, taikant tarifines kvotas ir neįtraukiant cukraus ir bananų į jokį prekybos liberalizavimą, nustatomas ribotas ir kontroliuojamas labai jautrių produktų patekimas į rinką, kad būtų apsaugota ES gamyba;

35. pripažįsta, kad, be galiojančių susitarimų dėl vynų ir spiritinių gėrimų, kuriais saugomos 1745 ES vynų geografinės nuorodos ir 257 ES spiritinių gėrimų ir aromatintų vynų geografinės nuorodos, Susitarimu sėkmingai saugoma dar 216 ES žemės ūkio geografinių nuorodų ir 18 Čilės geografinių nuorodų; pabrėžia, kad geografinių nuorodų išplėtimas, dėl kurio susitarė ES ir Čilė, yra svarbus žingsnis į priekį saugant ES geografines nuorodas pasauliniu lygmeniu; ragina Komisiją užtikrinti veiksmingą ES produktų geografinių nuorodų apsaugos taisyklių laikymąsi Čilėje ir apsvarstyti galimybę išplėsti saugomų geografinėmis nuorodomis pažymėtų produktų sąrašą;

36. palankiai vertina tai, kad įtrauktas specialus skyrius dėl tvarių maisto sistemų, kuriuo skatinamas dvišalis ir tarptautinis bendradarbiavimas tvarių maisto sistemų srityje, įskaitant nuostatas dėl gyvūnų gerovės, kovos su maisto švaistymu, laipsniško antimikrobinių medžiagų naudojimo atsisakymo, maisto grandinės tvarumo ir pesticidų; visų pirma atkreipia dėmesį į abipusius įsipareigojimus tęsti laipsnišką antibiotikų kaip augimą skatinančių medžiagų atsisakymą – Čilė šiuos įsipareigojimus prisiėmė 2018 m.; primygtinai ragina Komisiją visapusiškai pasinaudoti tame skyriuje išdėstytomis bendradarbiavimo nuostatomis ir sudaryti palankesnes sąlygas keistis informacija apie novatorišką ūkininkavimo praktiką, kad šis užmojis nebūtų mažesnis nei ES tvarumo pastangos, numatytos klimato kaitos švelninimo, biologinės įvairovės ir aplinkos apsaugos teisės aktuose; pabrėžia, kad šiuo bendradarbiavimu taip pat turėtų būti siekiama Kunmingo ir Monrealio pasaulinės biologinės įvairovės strategijos, priimtos JT biologinės įvairovės konvencijoje, tikslų; šioje strategijoje tarp pasaulinių 2030 m. tikslų nustatytas tikslas ne mažiau kaip perpus sumažinti bendrą pesticidų ir labai pavojingų cheminių medžiagų keliamą riziką;

37. mano, kad ES prekybos politika turėtų padėti kartu pasiekti ir įgyvendinti aukščiausius maisto saugos, socialinius, aplinkos apsaugos, gyvūnų gerovės ir žmogaus teisių standartus; ragina ES ir Čilės tvarių maisto sistemų pakomitetį parengti plataus užmojo bendradarbiavimo planą šiam tikslui pasiekti;

38. teigiamai vertina tai, kad į šį Susitarimą įtrauktas vieno subjekto mechanizmas, kad kiekviena valstybė narė neturėtų pasirašyti protokolo dėl žemės ūkio maisto produktų eksporto į Čilę, ir taip pagerintas bendras Susitarimo potencialas bei sumažinta nereikalinga našta ir išlaidos; ragina šią priemonę įtraukti į būsimus prekybos susitarimus;

39. ragina ES ir Čilę apsvarstyti galimybes vykdyti dvišalį ar daugiašalį bendradarbiavimą plėtojant tvarią ir aplinką tausojančią gamybos praktiką ir keistis geriausia patirtimi mokslinių tyrimų, inovacijų ir technologinės plėtros srityse; palankiai vertina abiejų šalių ketinimą keistis žiniomis apie gyvūnų gerovės standartų kūrimą ir įgyvendinimą;

40. ragina Komisiją ir valstybes nares taikyti vienodas sąlygas visiems Sąjungoje parduodamiems žemės ūkio, žvejybos ir akvakultūros produktams, neatsižvelgiant į jų kilmę, įskaitant tuos, kurie atvežami iš Čilės; pabrėžia, kad svarbu gerinti Sąjungos iniciatyvų politikos suderinamumą, ypač kiek tai susiję su prekyba, darniu vystymusi, aplinkos apsauga, pramonės politika, žuvininkyste bei žemės ūkiu;

41. palankiai vertina tai, kad Susitarime numatyta įvairių ES ir Čilės veiksmų, kuriais remiamos pastangos kovoti su neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos (NNN) žvejybos praktika ir padėti atgrasyti nuo prekybos produktais, pagamintais iš laimikio, sužvejoto taikant tokią praktiką; taip pat palankiai vertina tai, kad tiek ES, tiek Čilė neseniai prisijungė prie NNN žvejybos veiksmų aljanso įsipareigojimo, kuriuo siekiama skatinti užmojus ir veiksmus kovojant su NNN žvejyba;

42. palankiai vertina tai, kad Susitarime numatytose dvišalėse apsaugos priemonėse atsižvelgiama į atokiausius regionus;

43. tikisi, kad nuostatomis dėl investicijų liberalizavimo ir investicijų apsaugos bus toliau skatinamos tvarios investicijos abiem kryptimis, užtikrinant, kad abiejų šalių investuotojams būtų sudarytos sąžiningos ir nediskriminacinės sąlygos; pabrėžia, kad investicijoms reikalingas teisinis tikrumas, pasitikėjimas ir nuspėjamumas; pabrėžia, kad nuostatos dėl investicijų apsaugos yra suderintos su reformuotu ES požiūriu į investicijų apsaugą, kuriuo turėtų būti siekiama užtikrinti tinkamą investicijų apsaugos ir vyriausybių teisės reglamentuoti ginant viešąjį interesą pusiausvyrą; primena, kad bendrame aiškinamajame pareiškime patvirtinama, jog Susitarimo šalys supranta, kad nuostatos dėl investicijų apsaugos turi būti aiškinamos ir taikomos tinkamai atsižvelgiant į jų įsipareigojimus pagal Paryžiaus susitarimą, ir paaiškinama, kad investuotojai turėtų tikėtis, jog ES ir Čilė taikys kovos su klimato kaita priemones; pažymi, kad Susitarimu nustatytos ginčų sprendimo procedūros atitinka ES investicinių teismų sistemos modelį, pagal kurį veikia nuolatinis, nepriklausomas ir nešališkas teismas ir apeliacinis teismas; pabrėžia, kad reikia įgyvendinti ir toliau tobulinti investicijų apsaugos nuostatas atsižvelgiant į Parlamento rekomendacijas, pateiktas jo 2022 m. birželio 23 d. rezoliucijoje dėl ES tarptautinių investicijų politikos ateities;

44. yra įsitikinęs, kad nauji įsipareigojimai dėl patekimo į rinką, susiję su prekyba paslaugomis, ES ir Čilės įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), atvers naujų verslo galimybių; pažymi, kad į Susitarimą įtrauktas modernus skyrius dėl skaitmeninės prekybos, kuris palengvins elektroninę prekybą ir apsaugos klientus internete;

45. akcentuoja, kad Susitarimu išsaugoma vyriausybių teisė reglamentuoti atsižvelgiant į viešąjį interesą, pvz., siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą, vartotojus ar aplinką; pabrėžia, kad vyriausybių teisė reglamentuoti neapsiriboja minėtomis sritimis; pabrėžia, kad Susitarimu užtikrinama valdžios institucijų teisė toliau teikti viešąsias paslaugas, kaip antai švietimo, sveikatos priežiūros ir vandens tiekimo paslaugas, arba vėl nacionalizuoti privačiai teikiamas paslaugas;

46. pabrėžia, kad ES ir Čilės įmonės galės pasinaudoti geresnėmis galimybėmis patekti į prekių, paslaugų ir darbo viešųjų pirkimų rinkas centriniu ir subcentriniu lygmeniu; atkreipia dėmesį į griežtesnius skaidrumo reikalavimus; palankiai vertina tai, kad Susitarimu sudaromos sąlygos perkantiesiems subjektams per visą viešojo pirkimo procedūrą paisyti aplinkos apsaugos ir socialinių aspektų;

47. palankiai vertina specialų skyrių dėl MVĮ, kurios sudaro didelę dalį ES ir Čilės prekybos; ragina Komisiją padėti MVĮ visapusiškai pasinaudoti atnaujinto susitarimo teikiamomis galimybėmis, be kita ko, suteikiant rekomendacijas eksportuojančioms ir importuojančioms įmonėms dėl naujų patekimo į rinką galimybių, taip pat teikiant administracinę ir techninę paramą, supaprastinant procedūras ir šalinant technines prekybos kliūtis, kurios daro neproporcingai didelį poveikį MVĮ;

48. pabrėžia, kad pasaulinės pastangos kovoti su klimato kaita pareikalaus greito perėjimo prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir sparčių vyriausybės veiksmų siekiant laipsniškai atsisakyti iškastinio kuro, be kita ko, sumažinant investicijas į iškastinį kurą ir atskiriant vyriausybių klimato politiką nuo investicijų apsaugos; pabrėžia, kad Susitarimu turėtų būti remiamos tarptautinės pastangos pereiti prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos; primygtinai ragina Susitarimo šalis užtikrinti, kad investicijų apsaugos nuostatos būtų suderintos su aplinkos politika, darbuotojų teisėmis ir žmogaus teisėmis; vis dėlto pažymi, kad Susitarimu sudaromos sąlygos apsaugoti investicijas į iškastinį kurą; pabrėžia, kad Čilė gali atlikti svarbų vaidmenį pasaulinėje žaliojoje ir teisingoje pertvarkoje, kuri būtų vienodai naudinga jos pačios pramonės pajėgumų plėtojimui; pažymi, kad Čilės atsinaujinančiųjų išteklių energijos sektoriaus ir infrastruktūros vystymui ir masto didinimui reikės didžiulių tvarių bei nuspėjamų investicijų, be kita ko, iš ES įmonių; atsižvelgdamas į tai mano, kad pagal strategiją „Global Gateway“ turėtų būti leidžiama kurti bendrus strateginius projektus ir stiprinti gebėjimus; palankiai vertina tai, kad sukurta Europos iniciatyva dėl vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimo Čilėje, kuria šioje šalyje bus skatinama plėtoti šią strateginę pramonės šaką ir kurti darbo vietas, sykiu skatinant vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių eksportą į Europą ir kitas pasaulio dalis;

49. pabrėžia, kad Čilė atlieka pagrindinį vaidmenį kaip svarbi svarbiausiųjų žaliavų, įskaitant tas, kurios yra būtinos žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, pvz., ličio ir vario, tiekėja; palankiai vertina Čilės partnerius už jų įsipareigojimą bendradarbiauti su ES svarbiausiųjų žaliavų tiekimo srityje, nes tai padeda didinti ES atsparumą energetikos, transporto, skaitmeninės infrastruktūros ir gynybos sektoriuose; pabrėžia, kad šiuo abipusiškai naudingu Susitarimu bus užtikrinta nediskriminacinė ES įmonių prieiga prie Čilės žaliavų, sykiu siekiant palikti pakankamai politinės erdvės Čilei kurti vietos pridėtinę vertę perdirbant ir apdorojant žaliavas šalies viduje; atkreipia dėmesį į nuostatas dėl dvigubos kainodaros ir eksporto monopolijos apribojimų; mano, kad ES turėtų aktyviai remti Čilės pastangas pasistūmėti aukštyn vertės grandinėje; yra įsitikinęs, kad žaliavos turėtų būti naudojamos aplinkosauginiu ir socialiniu požiūriu tvariu būdu ir taip, kad būtų nešama nauda vietos bendruomenėms bei jos būtų įtraukiamos, įskaitant čiabuvių bendruomenes, ir visapusiškai paisant jų teisių, be kita ko, laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo principo; palankiai vertina ES ir Čilės susitarimo memorandumą dėl strateginės partnerystės tvarių žaliavų vertės grandinių srityje ir ragina nedelsiant jį įgyvendinti;

Institucinės nuostatos

50. mano, jog svarbu, kad Jungtinis parlamentinis komitetas (JPK) būtų informuojamas apie Jungtinės tarybos sprendimus ir rekomendacijas ir kad Jungtinis parlamentinis komitetas galėtų teikti rekomendacijas Jungtinei tarybai dėl Susitarimo įgyvendinimo; pritaria tam, kad būtų rengiami du Jungtinio parlamentinio komiteto posėdžiai per metus, siekiant toliau stiprinti dviejų Susitarimo šalių parlamentinius santykius;

51. palankiai vertina institucionalizuotą pilietinės visuomenės organizacijų įtraukimo į Susitarimo įgyvendinimą mechanizmą ir vidaus konsultacinių grupių stiprinimą; ragina Komisiją ir Čilės valdžios institucijas užtikrinti aktyvų ir prasmingą pilietinės visuomenės, įskaitant NVO, čiabuvių, verslo bendruomenės atstovus ir profesines sąjungas, dalyvavimą stebint Susitarimo įgyvendinimą;

52. ragina abi Susitarimo šalis skirti pakankamai finansinių išteklių ir techninės pagalbos vidaus konsultacinėms grupėms, kad jos galėtų tinkamai atlikti savo užduotis; tikisi glaudaus ES ir Čilės vidaus konsultacinių grupių bendradarbiavimo;

53. primygtinai ragina abi Susitarimo šalis visų labui, įskaitant MVĮ ir moteris, skubiai įgyvendinti Susitarimą;

54. primena, kad Susitarimas turės būti ratifikuotas tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu, o Laikinasis prekybos susitarimas, kuris apima tik prekybos ir investicijų elementus, priklausančius išimtinei ES kompetencijai, įsigalios jį ratifikavus Europos Parlamentui ir Tarybai; mano, kad padalijant susitarimą siekiant paspartinti ratifikavimo procesą visapusiškai atsižvelgiama į ES ir jos valstybių narių kompetencijos pasidalijimą ir sudaromos sąlygos greitai ratifikuoti dalis, kurios priklauso išimtinei ES kompetencijai, sykiu išlaikant visapusišką susitarimo pobūdį;

°
° °

55. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams ir Čilės Respublikos vyriausybei bei parlamentui.